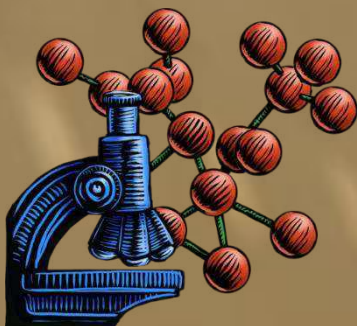

*МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КЗВО «РІВНЕНСЬКА МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ» РОР
СІЛЕЗЬКА АКАДЕМІЯ (ПОЛЬЩА)
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМ. ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА*

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
V Всеукраїнської науково-практичної
конференції з міжнародною участю**

**«Пріоритетні напрями досліджень у
науковій та освітній діяльності:
проблеми та перспективи»**

23 – 24 жовтня 2025 року

РІВНЕ 2025

Розглянуто та рекомендовано до видання Вченою радою Комунального закладу вищої освіти «Рівненська медична академія» Рівненської обласної ради, протокол N 4 від 4 листопада 2025 року

Редактор:

Роман ШУСТИК, Заслужений лікар України, кандидат медичних наук, ректор КЗВО «Рівненська медична академія».

Редакційна колегія:

Людмила Артеменко, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри суспільно-гуманітарних наук КЗВО «Рівненська медична академія»

Володимир Баб'як, кандидат медичних наук, доцент, проректор з навчальної роботи КЗВО «Рівненська медична академія»

Оксана Боднар, доктор біологічних наук, професор кафедри загальної біології та методики природничих дисциплін, декан хіміко-біологічного факультету Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

Світлана Бухальська, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри фундаментальних дисциплін КЗВО «Рівненська медична академія»

Михайло Демянчук, доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри медико-профілактичних дисциплін КЗВО «Рівненська медична академія»

Оксана Довгалець, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри суспільно-гуманітарних дисциплін КЗВО «Рівненська медична академія»

Надія Дробик, доктор біологічних наук, професор Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

Руслана Коношук, перший проректор КЗВО «Рівненська медична академія».

Лариса Коробко, кандидат медичних наук, доцент, декан медико-фармацевтичного факультету КЗВО «Рівненська медична академія»

Наталія Лотушко, методист, викладач циклової комісії математики і фізики ФМК КЗВО «Рівненська медична академія»

Валентина Лукашук, викладач циклової комісії математики і фізики ФМК КЗВО «Рівненська медична академія»

Микола Лукашук, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри хіміко-фармацевтичних дисциплін КЗВО «Рівненська медична академія»

Сергій Матвеєв, викладач циклової комісії математики і фізики ФМК КЗВО «Рівненська медична академія»

Тетяна Несторенко, професор, Сілезька академія (Польща); кандидат економічних наук, доцент, Бердянський державний педагогічний університет

Олександр Нестеренко, кандидат економічних наук, доцент, Сілезька Академія (Польща); Інститут дослідження просторового розвитку (Україна)

Александр Остенда, професор. AŚ, PhD, ректор Сілезької академії (Польща)

Наталія Переходько, кандидат історичних наук, доцент, завідувач кафедри суспільно-гуманітарних дисциплін КЗВО «Рівненська медична академія»

Ольга Ришук, старший викладач циклової комісії іноземних мов ФМК КЗВО «Рівненська медична академія»

Інеса Хмеляр, кандидат педагогічних наук, доцент, начальник навчально-методичного відділу КЗВО «Рівненська медична академія»

Оксана Штрімайтис, кандидат фармацевтичних наук, доцент, проректор з наукової роботи КЗВО «Рівненська медична академія»

Віталій Ундір, кандидат наук з управління, доцент кафедри медико-профілактичних дисциплін КЗВО «Рівненська медична академія»

Пріоритетні напрями досліджень в науковій та освітній діяльності: проблеми та перспективи: Збірник тез доповідей V Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Рівне, 23-24 жовтня 2025 р. / редкол.: Р.П. Шустик та ін. -Рівне: КЗВО «Рівненська медична академія» 2025 р. – ст.

У збірнику розміщено матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Пріоритетні напрями досліджень в науковій та освітній діяльності: проблеми та перспективи», що відбулася 23-24 жовтня 2025 року у змішаному форматі.

Матеріали тез подані в авторській редакції. За науковий зміст і якість поданих матеріалів відповідають автори.

КОНСТРУЮВАННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ПРОФІЛЬНІЙ ШКОЛІ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ

Степанюк Алла Василівна,

доктор педагогічних наук, професор Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Гавришко Юлія Сергіївна

здобувач магістерського рівня вищої освіти Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Ми всі є свідками того, як змінюється світ і рухається у напрямку інформаційно-цілісного світового простору. Це закономірний процес, оскільки, як відомо, чим більш різноманітніша система, тим більша інформаційна єдність повинна існувати між її компонентами для забезпечення цілісного функціонування системи вищого порядку [1].

Стрімке зростання наукових знань, які нагромадило людство (кожні 2 роки загальний контент інформації зростає в 6-8 разів), поява комп'ютерної техніки, значимість якої очевидна для кожного з нас, особливо в умовах карантину, актуалізують потребу еволюційних змін в суспільстві, загалом, та освітній системі, зокрема. Світ, в якому ми живемо, вже змінився. Але методологія конструювання сучасного освітнього процесу, при якій енерго-інформаційна та речовинна складові світу відділяються одна від одної для вивчення лише спрощеної фізичної хімічної або біологічної форм руху матерії, гальмують рух у напрямку змін. Але він відбувається, тому що кожен день майбутнє у вигляді наших учнів приходить до школи та запитує: А навіщо мені це знати?

Розглянемо виклики сучасності, на які, на нашу думку, доцільно орієнтуватись при модифікації, трансформації освітнього процесу в профільній школі:

1. Потреби практики.

Нині на ринку праці є великий вибір фахівців по Hard Skills, навіть в ІТ. Однак великі компанії, зазвичай, обирають з-поміж тих, хто володіє більшою кількістю та якісно Soft Skills. Компанії вірять, що співробітники, які володіють даними навичками, можуть не тільки давати кращі результати, але ще і допомагають створювати комфортну робочу атмосферу. Саме тому 85% тренінгових програм і курсів онлайн та оф-лайн сьогодні орієнтовані на освоєння саме Soft Skill.

Соцмережа LinkedIn, що є одним із світових каналів пошуку співробітників та відкритих вакансій, провела дослідження щодо виявлення найбільш затребуваних Soft Skills. У топ-5 найбільш затребуваних soft skills потрапили креативність, співпраця, переконання і емоційний інтелект [2]. Зазначається, що організаціям потрібні люди, які здатні творчо підходити до вирішення проблем і завдань у всіх сферах бізнесу, від розробки програмного забезпечення до управління персоналом.

До суттєвих трансформацій освітньої системи, що вимагає оптимізації організації та управління механізмами взаємодії всіх суб'єктів навчального середовища, в якому функціонують багатовекторні інформаційні потоки, спонукає перехід на інноваційні форми навчання. Зараз в Україні спостерігається заміна суб'єкт-суб'єктної освітньої парадигми на полісуб'єктну, яка передбачає, що усі суб'єкти навчального процесу взаємодіють між собою як активні взаємовпливові учасники і вступають у взаємодію з сучасними інформаційними технологіями, соціальними мережами, інтернет сервісами тощо.

Оскільки в таких умовах навчання вчитель остаточно втрачає функцію основного джерела знань, і зважаючи на основні потреби суспільства, яке нині формується, ми пропонуємо зосередити увагу вчителів на формуванні моральних цінностей школярів, їх критичного та творчого мислення.

2. Необхідність та доцільність гуманітаризації змісту освіти на сучасному етапі її розвитку.

Світ – це єдність речовини, енергії та інформації, відкрита система, яка розвивається за певними законами. Людство є часткою цього взаємопов'язаного світу, яка спроможна пізнавати закони буття та організовувати своє життя відповідно до них. Особливістю людини є її свідомість та духовна сутність, які надають особистості якості суб'єкта, спроможного обирати поміж добром та злом. З позиції системного підходу свідомий вибір людиною того, що сприяє еволюції відкритої системи світу – є добро, а що призводить до руйнування системи та зашкоджує її розвитку – є зло. Вид *Homo sapiens* є лише одним із близько 2 млн. видів живих організмів, які є складовими глобальної екосистеми Земля. Однак, саме від морального стану, розвитку кожного його представника, тобто кожного з нас, залежить існування системи в цілому. Крім того, вид регулює свою чисельність через участь в розмноженні. Якщо система функціонує не за законами системи вищого порядку, в останній включаються механізми наведення її складової до норми, а якщо це неможливо – то до її знищення [3]. (Хіба не це є поясненням подій, які відбуваються в наш час?)

Наскрізні закономірності природи мають свої аналогії з законами моралі: біологічним поняттям гомеостаз, збереження відповідають моральні – любов, добро; обміну речовин, енергії та інформації, ритмічним процесам життя – гармонійна єдність дуальних категорій; взаємодії клітин організму – кооперація та альтруїзм, рівням організації живої матерії – ієрархічна будова світу та ін. Природничі науки набувають етичного контексту. Завдання природничої освіти – допомогти майбутнім учителям та старшокласникам отримати відповіді на три головні питання життя: Який світ навколо мене? За якими законами він існує? Що мені робити в цьому світі, щоб існувати в єдності з ним?

Біоетичні знання – це інтегровані знання з біології та етики в контексті цінностей і смислів людського життя й культури. Вони формуються шляхом розкриття аналогій між законами природи і категоріями моралі та сприяють розвитку етичного ставлення учнів до життя в усіх його проявах. Формуються біоетичні знання засобами інтегрованого навчально-виховного процесу,

спрямованого на отримання учнями біологічних знань, які дозволяють формувати етичне ставлення до життя в усіх його проявах. Вони є результатом інтеграції трьох потоків інформації – знань, які учні отримують: від безпосереднього дослідження природи; від вивчення змісту навчального матеріалу, висвітленого у підручниках, посібниках, Інтернет ресурсах тощо; у процесі роботи з додатковою інформацією, спілкування з учителями, товаришами, рідними.

Сама співпраця має гуманістичну спрямованість спільної розвиваючої діяльності педагогів і учнів, яка зміцнена взаєморозумінням, проникненням в духовний світ один одного, колективним аналізом ходу і результатів цієї діяльності. В основі стратегії співпраці лежить ідея стимулювання і спрямування педагогом процесу розвитку пізнавальних інтересів учнів. Враховуючи синергетичний підхід до уроку, можемо припустити, що співпраця – це такий вид взаємодії в системі (урок), при якій результативність значно перевищує простий набір всіх її компонентів [3].

3. Правила креативного життя.

Вони сформульовані співзасновником Конгресу активістів культури та дизайн-директором бюро візуальних комунікацій SuperGraphica Ярославом Белінським: креативність – це звичка; перетворюй роботу на гру; нові враження – паливо для креативності; намагайся робити по-новому; помиляйся; люби, що робиш, або кидай; креативність любить обмеження [4]. Пропонуємо приклади використання методів навчання на уроці, які передбачають діяльність школярів у абсолютно незвичному контексті:

- метод сторітелінгу, за яким донесення інформації до учнів класу відбувається шляхом розповідання смішних, зворушливих або повчальних історій з реальними або вигаданими персонажами [5]. Завдяки складанню розповіді про дерева як складові озеленення міста школярі ефективно презентують знання про антропогенне навантаження на дендрофлору міст, виконуючи правило креативного життя «Намагайся робити по-новому»;

- обговорення проблемних ситуацій, з'ясування попереднього досвіду і знань у школярів доцільно використовувати мозковий штурм. Але цей метод може мати деякі особливості. Варіантом «мозкового штурму» є метод «Перерахуй, досліджуй, запиши і знай» (LINK, Vaughan & Estes, 1986). Вчитель визначає ключове поняття уроку. Учні записують у зошиті асоціації, що виникли з цим поняттям. Вся група досліджує сутність ключового поняття. Після дослідження і коментарів учитель закриває дошку, дає команду перегорнути аркуші і пропонує зафіксувати все, що вони взнали щодо ключового поняття. Завдання для учнів – дати власне визначення поняттю;

- розвитку візуальної креативності сприяє застосування методу «Мапування думок» (Mind Mapping), який застосовується на етапі проектування навчальної діяльності на уроці. Ця техніка візуалізації мислення, за допомогою якого здійснюється не тільки фіксація інформації, а також її аналіз, дозволяє визначити всі існуючі зв'язки між частинами інформації. «Мапування думок» ефективний для створення здобувачами власної індивідуальної освітньої траєкторії;

– поєднанню образної і візуальної креативності сприяє реалізація прийому бриколаж. Бриколаж – метод створення чогось принципово нового з підручних матеріалів, які зазвичай мають інше спрямування, тобто нове з наявного старого [6]. Учні стають бриколерами – тими, хто творить самостійно, використовуючи підручні засоби. Приміром, доцільним є використання гри «Ми – учні-бриколери»: використовуючи аркуш паперу, нитки, скетч, інші підручні матеріали виготовте модель сьогоднішнього уроку. Дайте пояснення запропонованої вами моделі».

Узагальнюючи вище зазначене, ми прийшли до висновку, що під час моделювання освітнього процесу в старшій профільній школі необхідно забезпечити поєднання гнучкості та зручності електронного навчання з емоційно-ціннісним комунікативним середовищем традиційного навчання. Весь освітній процес, в т.ч. і урок, необхідно спрямувати на розвиток в учня оцінкових суджень і на утвердження змістовної оцінки та самооцінки.

Список використаних джерел

1. Степанюк А. В. Формування цілісних знань школярів про живу природу: монографія. Вид. 2-ге, переробл. й доповн. Тернопіль : Вид-во «Вектор», 2012. 228 с.
2. Навички-2020. Дослідження від LinkedIn. URL: <https://mbakids.ua/navychky-2020-doslidzhennya-vid-linkedin>
3. Бак В., Данюк М., Степанюк А. Висвітлення тенденцій інтеграції природничих наук та етики в змісті біологічної освіти старшокласників : монографія. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2015. 216 с.
4. Креативність. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D1%80%D0%B5%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C>
5. Сторітеллінг як метод навчання. URL : <https://www.creativeschool.com.ua/storytelling/>
6. Соломатіна В.В. Бриколаж як інструмент неформального навчання іноземних мов. URL: <https://naurok.com.ua/brikolazh-yak-instrument-neformalnogo-navchannya-inozemnih-mov-128692.html>

Слухай С.	312-314
Снісар О.	315-318
Степанюк А., Гавришко Ю.	319-322
Столяренко О., Столяренко О.	323-325
Стрілець С.	326-330
Тимощук І., Борисенко З.	331-335
Тимощук Г., Котяш М.	336-339
Тихоненко А.	340-342
Торяник В., Тарасенко О.	343-344
Федорюк В., Рожко М., Бульбук О., Бульбук О., Мазуренко В.	345-346
Фень Б., Джам О.	347-349
Харламов М., Трипольська К.	350-352
Харченко Є., Дмитренко Д.	353-355
Хмеляр І., Кушнір Л., Лотушко Н., Щупак О.	356-358
Хоменко К., Бушуєва І.	359-361
Цінкевич Ю., Веснін В.	362-366
Чиж О.	367-369
Чмельова Л., Кухнюк О., Глуценко А.	370-372
Чорноус В., Гусар Г., Школа А.	373-376
Шарапова О.	377-378
Шейко В., Коломойцев М.	379-382
Шейко В., Сутормін Д.	383-385
Шиловець І., Ліннік Ю.	386-388
Шкробот С., Дуве Х.	389-391
Шостацька М., Кобилянський О.	392-395
Шукалюк Д., Мялюк О.	396-398
Щербакова К., Рижковський В.	399-401
Щербатюк Н.	402
Щуревська О., Горобей В.	403-406
Ярченя Б., Рудковський Є., Яшник С.	407-409